

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 281/06-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. novembra 2006 v senáte zloženom z predsedu Juraja Babjaka a zo sudcov Eduarda Báránya a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť V. S., bytom K., zastúpeného advokátom JUDr. P. S., K., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 320/2003 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 19 C 306/1997) a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo V. S. na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 320/2003 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 19 C 306/1997) **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 320/2003 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 19 C 306/1997) **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných priesťahov.

3. V. S. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 80 000 Sk (slovom osemdesiatisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Košice II povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice II je povinný nahradiť trovy právneho zastúpenia V. S. na účet advokáta JUDr. P. S., K., vo výške 6 825 Sk (slovom šesťtisícosemstodvadsaťpäť slovenských korún) do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti V. S. vo zvyšnej časti nevyhovujú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. augusta 2006 doručená sťažnosť V. S., bytom K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. P. S., K., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní sťažovateľa ako navrhovateľa proti odporcovi v 1. rade U. K., odporcovi v 2. rade V., a. s., K., odporcovi v 3. rade F. K. a odporcovi v 4. rade N. K., a. s., v konaní o zaplatenie diferenčnej renty vo výške 112 500 Sk vedenom pod sp. zn. 19 C 320/2003 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 19 C 306/1997).

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že je účastníkom konania vedeného okresným súdom o zaplatenie diferenčnej renty z dôvodu náhrady za stratu na zárobku. Konanie sa začalo podaním žaloby 7. marca 1997. Dôvodom podania žaloby bola skutočnosť, že následkom vážneho pracovného úrazu, ktorý sťažovateľ utrpel pri plnení pracovných povinností, bol preradený z pôvodného pracovného zaradenia zmenového predáka na pozíciu zámočníka na úseku chránenej prevádzky, čo malo za následok zníženie príjmu sťažovateľa. Do dnešného dňa nie je táto právna vec právoplatne skončená.

Porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vidí sťažovateľ v tom, že konanie vedené okresným súdom o zaplatenie diferenčnej renty začaté podaním návrhu 7. marca 1997 do dnešného dňa nie je právoplatne skončené, v dôsledku čoho dochádza k stavu právnej neistoty sťažovateľa.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 320/2003 bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Košice II sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 320/2003 konal bez zbytočných prieťahov.

3. Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 100.000,- Sk, ktoré mu je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice II je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia sťažovateľa na účet právneho zástupcu sťažovateľa, v lehote do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 100 000 Sk. Dôvodom jeho uplatnenia je stav právnej neistoty sťažovateľa, ktorý pretrváva od roku 1997.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadril predseda okresného súdu, ktorý vo svojom vyjadrení z 12. septembra 2006 uviedol prehľad úkonov vykonaných okresným súdom, pričom podľa vyjadrenia predsedu okresného súdu došlo k prieťahom zo strany okresného súdu v období rokov 1997 až 1999 a od októbra 2001 do septembra 2002. K prieťahom došlo aj zo strany sťažovateľa, ktorý si nesplnil povinnosti vyplývajúce z uznesení, ktoré boli vyhlásené na pojednávaniach 10. októbra 2000 a 24. októbra 2002. K celkovej dĺžke súdneho konania prispelo i opakované nariadenie znaleckého

dokazovania, a to na žiadosť sťažovateľa. Vzhľadom na to, že v súčasnosti už okresný súd plynulo koná, považuje predseda okresného súdu sťažovateľom požadovanú výšku finančného zadost'učinenia na neprimerane vysokú.

Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení z 12. septembra 2006 súhlasil s upustením od ústneho pojednávania. Právny zástupca sťažovateľa v podaní z 2. októbra 2006 súhlasil tiež s upustením od ústneho pojednávania.

Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 281/06-10 z 5. septembra 2006 bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie.

II.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby v zásade neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre splnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (II. ÚS 26/95).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, sa skúma

vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť vecí, správanie účastníkov a postup súdu (II. ÚS 79/97, I. ÚS 70/98).

Konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 19 C 320/2003 (pôvodne vedené pod sp. zn. 19 C 306/1997), v rámci ktorého namieta sťažovateľ zbytočné prietahy, možno hodnotiť ako konanie, ktoré nie je náročné po skutkovej ani právnej stránke.

V rámci hodnotenia druhého kritéria (správanie účastníkov konania) ústavný súd uvádza, že sťažovateľ prispel k celkovej dĺžke konania, keď nereagoval na výzvu a urgenciu okresného súdu na zaslanie vyžiadaných listín.

Zo spisu okresného súdu v právnej veci vedenej pod sp. zn. 19 C 320/2003 (pôvodne vedenej pod sp. zn. 19 C 306/1997) ústavný súd zistil, že boli vykonané tieto úkony:

Dňa 7. marca 1997 bol Okresnému súdu Košice I podaný návrh na začatie konania.

Dňa 28. apríla 1997 bola vec postúpená z dôvodu miestnej nepríslušnosti okresnému súdu.

Dňa 19. mája 1997 okresný súd vyzval právneho zástupcu navrhovateľa na predloženie plnej moci na jeho zastupovanie.

Dňa 26. mája 1997 bola okresnému súdu doručená plná moc právneho zástupcu navrhovateľa.

Dňa 24. septembra 1997 bol úpravou sudcu okresného súdu daný pokyn na pripojenie spisu Mestského súdu Košice sp. zn. 23 C 384/87.

Dňa 28. októbra 1998 bol nariadený termín pojednávania na 1. december 1998.

Dňa 1. decembra 1998 právny zástupca navrhovateľa rozšíril návrh na začatie konania na sumu 190 000 Sk.

Dňa 1. decembra 1998 sa konalo pojednávanie.

Dňa 11. decembra 1998 došlo okresnému súdu vyjadrenie právneho zástupcu odporcu v 1. rade.

Dňa 2. decembra 1999 bol úpravou sudcu daný pokyn na doručenie vyjadrenia odporcu v 1. rade ostatným účastníkom konania.

Dňa 26. januára 2000 bol úpravou sudcu daný pokyn na pripojenie spisu bývalého Mestského súdu Košice sp. zn. 23 C 389/87.

Dňa 3. februára 2000 bol pripojený spis sp. zn. 23 C 389/87.

Dňa 14. februára 2000 bol spis sp. zn. 23 C 389/87 vylúčený.

Dňa 16. februára 2000 bol úpravou sudcu daný pokyn na pripojenie spisu sp. zn. 23 C 384/87.

Dňa 18. septembra 2000 bol nariadený termín pojednávania na 10. október 2000.

Dňa 10. októbra 2000 sa konalo pojednávanie.

Dňa 15. októbra 2001 okresný súd vyzval právneho zástupcu navrhovateľa na zaslanie podania z 1. decembra 1998.

Dňa 19. októbra 2001 právny zástupca navrhovateľa doručil okresnému súdu podanie z 1. decembra 1998.

Dňa 12. novembra 2001 bol úpravou sudcu daný pokyn na doručenie podania právneho zástupcu z 1. decembra 1998 ostatným účastníkom konania.

Dňa 27. septembra 2002 bol určený termín pojednávania na 10. október 2002.

Dňa 10. októbra 2002 sa konalo pojednávanie.

Dňa 24. októbra 2002 sa konalo pojednávanie.

Dňa 27. novembra 2002 okresný súd vyzval navrhovateľa na zaslanie opisov žalôb v piatich exemplároch.

Dňa 11. apríla 2003 bola okresnému súdu postúpená Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky sťažnosť navrhovateľa na prieťahy v konaní a námietka zaujatosti zákonného sudcu.

Dňa 28. apríla 2003 bol navrhovateľ opäť vyzvaný na zaslanie piatich vyhotovení žalôb.

Dňa 28. apríla 2003 sa zákonný sudca vyjadril k vznesenej námietke zaujatosti.

Dňa 2. mája 2003 bolo okresnému súdu doručené podanie navrhovateľa, ktorým sa mení žaloba o zaplatenie diferenčnej renty.

Dňa 9. mája 2003 bol spis doručený Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o zaujatosti zákonného sudcu.

Dňa 22. mája 2003 krajský súd uznesením rozhodol, že zákonný sudca nie je vylúčený z prerokovania a rozhodovania vecí.

Dňa 25. júna 2003 bol spis doručený okresnému súdu.

Dňa 8. júla 2003 bol nariadený termín pojednávania na 26. august 2003.

Dňa 11. augusta 2003 nahliadol do spisu právny zástupca odporcu v 2. rade.

Dňa 26. augusta 2003 sa konalo pojednávanie.

Dňa 26. augusta 2003 okresný súd rozhodol uznesením sp. zn. 19 C 306/97 o zastavení konania proti odporcovi v 4. rade z dôvodu späťvzatia návrhu voči odporcovi v 4. rade a návrh navrhovateľa voči odporcom v 1., 2. a 3. rade vylúčil na samostatné konanie, ktorému bola pridelená sp. zn. 19 C 320/03. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 2. októbra 2003.

Dňa 29. septembra 2003 bol okresnému súdu doručený návrh odporcu v 3. rade na vykonanie dôkazov.

Dňa 7. novembra 2003 okresný súd určil termín pojednávania na 8. január 2004.

Dňa 8. januára 2004 sa konalo pojednávanie.

Dňa 12. januára 2004 nahliadla právna zástupkyňa odporcu v 3. rade do súdneho spisu.

Dňa 4. februára 2004 nahliadol do spisu právny zástupca navrhovateľa.

Dňa 18. februára 2004 právna zástupkyňa podala návrh na doplnenie dokazovania.

Dňa 23. februára 2004 nahliadol do spisu právny zástupca navrhovateľa.

Dňa 23. februára 2004 nahliadla do spisu právna zástupkyňa odporcu v 1. rade.

Dňa 26. februára 2004 okresný súd odročil pojednávanie nariadené na 26. február 2004 z dôvodu práceneschopnosti predsedu senátu na 27. apríl 2004.

Dňa 5. apríla 2004 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie právnej zástupkyne odporcu v 3. rade.

Dňa 21. apríla 2004 nahliadol do spisu právny zástupca odporcu v 2. rade.

Dňa 27. apríla 2004 sa konalo pojednávanie.

Dňa 24. mája 2004 bol úpravou sudcu daný pokyn na pripojenie spisu bývalého Mestského súdu Košice sp. zn. 27 C 690/89.

Dňa 14. júna 2004 okresný súd ustanovil znalca z odboru zdravotníctvo-ortopédia.

Dňa 14. júla 2004 okresný súd zaslal spis znalcovi za účelom vypracovania znaleckého posudku.

Dňa 29. októbra 2004 okresný súd vyzval znalca na zaslanie znaleckého posudku.

Dňa 1. decembra 2004 okresný súd opätovne vyzval znalca na zaslanie znaleckého posudku.

Dňa 16. decembra 2004 bol okresnému súdu doručený znalecký posudok.

Dňa 12. januára 2005 bol účastníkom konania zaslaný znalecký posudok na vyjadrenie.

Dňa 21. januára 2005 nahliadol do spisu právny zástupca navrhovateľa.

Dňa 3. februára 2005 okresný súd uznesením určil znalecké.

Dňa 4. februára 2005 bol okresnému súdu doručený návrh právneho zástupcu navrhovateľa na ustanovenie nového znalca.

Dňa 7. februára 2005 okresný súd ustanovil kontrolného znalca z odboru zdravotníctvo-ortopédia.

Dňa 9. marca 2005 okresný súd vyžiadal výpis z obchodného registra odporcu v 2. rade.

Dňa 18. marca 2005 okresný súd zaslal spis znalcovi za účelom vyhotovenia znaleckého posudku.

Dňa 16. júna 2005 bol okresnému súdu doručený vypracovaný znalecký posudok.

Dňa 17. augusta 2005 okresný súd uznesením rozhodol o znaleckom.

Dňa 9. septembra 2005 bolo okresnému súdu doručené odvolanie znalca proti uzneseniu o určení znaleckého.

Dňa 14. septembra 2005 okresný súd zmenil výrok uznesenia o priznaní znaleckého, ktorým vyhovel odvolaniu znalca.

Dňa 5. októbra 2005 právny zástupca navrhovateľa podal odvolanie proti uzneseniu o priznaní znaleckého.

Dňa 19. októbra 2005 bol spis predložený krajskému súdu.

Dňa 30. novembra 2005 okresný súd potvrdil uznesenie prvostupňového súdu.

Dňa 11. januára 2006 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 20. februára 2006 bol úpravou sudcu daný pokyn na doručenie uznesenia o znaleckom učtárni okresného súdu.

Dňa 22. marca 2006 okresný súd nariadil pojednávanie na 27. jún 2006.

Dňa 27. júna 2006 sa konalo pojednávanie.

Ústavný súd zistil, že v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 19 C 320/2003 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 19 C 306/1997) došlo k zbytočným priet'ahom od 26. mája 1997 (okresnému súdu bola doručená plná moc právneho zástupcu navrhovateľa) do 28. októbra 1998 (nariadený termín pojednávania na 1. december 1998) v trvaní 17 mesiacov, od 11. decembra 1998 (okresnému súdu bolo doručené vyjadrenie právneho zástupcu v 1. rade) do 2. decembra 1999 (úpravou sudcu bol daný pokyn na doručenie vyjadrenia odporcu v 1. rade ostatným účastníkom konania) v trvaní 12 mesiacov, od 2. decembra 1999 (úpravou sudcu bol daný pokyn na doručenie vyjadrenia odporcu v 1. rade ostatným účastníkom konania) do 26. januára 2000 (úpravou sudcu bol daný pokyn na pripojenie spisu bývalého Mestského súdu Košice sp. zn. 23 C 389/87) v trvaní 14 mesiacov, od 16. februára 2000 (úpravou sudcu bol daný pokyn na pripojenie spisu sp. zn. 23 C 384/87) do 18. septembra 2000 (nariadený termín pojednávania) v trvaní 7 mesiacov, od 10. októbra 2000 (pojednávanie) do 15. októbra 2001 (okresný súd vyzval právneho zástupcu navrhovateľa na zaslanie podania z 1. decembra 1998) v trvaní 12 mesiacov a od 12. novembra 2001 (úpravou sudcu bol daný pokyn na doručenie podania právneho zástupcu z 1. decembra 1998 ostatným účastníkom konania) do 27. septembra 2002 (nariadený termín pojednávania na 10. október 2002) v trvaní 10 mesiacov. Celkové zbytočné priet'ahy v súdnom konaní sú v trvaní 6 rokov. Tieto priet'ahy hodnotí ústavný súd ako zbytočné, ktoré mali za následok porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Keďže k porušeniu základného práva došlo nekonaním okresného súdu, ústavný súd mu prikázal konať vo veci vedenej pod sp. zn. 19 C 320/2003 (pôvodne vedenej pod sp. zn. 19 C 306/1997).

Sťažovateľ si uplatnil priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 100 000 Sk. Svoj návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnil tak, že nekonaním okresného súdu je v stave právnej neistoty.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Ústavný súd vyhovel návrhu sťažovateľa a vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 19 C 320/2003 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 19 C 306/1997) a prikázal okresnému súdu, ktorý jeho právo porušil, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov. Dovŕšením opatrení smerujúcich zo strany ústavného súdu k odstráneniu stavu právnej neistoty bolo i priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľovi v sume 80 000 Sk. Ústavný súd vzal do úvahy predmet sporu, jeho zložitosť a dĺžku jeho trvania. Výšku zadosťučinenia stanovil ústavný súd najmä s ohľadom na zistené obdobie nečinnosti okresného súdu a na vyššie uvedené kritériá riešenia zisteného porušenia základných práv, pričom vychádzal zo spisu okresného súdu.

Vo zvyšnej časti ústavný súd sťažnosti nevyhovel.

Sťažovateľ bol vo veci sčasti úspešný, a preto bolo potrebné rozhodnúť o náhrade trov konania okresným súdom.

Podľa ustanovenia § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon

právnej služby je jedna šestina výpočtového základu vo veciach zastupovania pred ústavným súdom, ak predmet sporu nie je možné oceniť peniazmi.

Predmet konania – ochrana základných ľudských práv a slobôd – je v zásade nevyjadriteľný v peniazoch a je nezameniteľný s primeraným finančným zadosťučinením.

Podľa § 1 ods. 3 citovanej vyhlášky výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Podľa oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky za prvý polrok 2005 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 16 381 Sk.

Právny zástupca sťažovateľa si v sťažnosti uplatnil trovy právneho zastúpenia vo výške 6 825 Sk za dva úkony právnej služby.

Ústavný súd priznal právnemu zástupcovi sťažovateľa trovy právneho zastúpenia vo výške 6 825 Sk za dva úkony právnej služby, a to prevzatie a prípravu právneho zastúpenia vrátane prvej porady s klientom a napísanie sťažnosti (za jeden úkon sumu 2 730 Sk zvýšenú o 19 % daň z pridanej hodnoty plus 164 Sk režijný paušál), ktoré ústavný súd zaviazal okresný súd uhradiť právnemu zástupcovi sťažovateľa.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. novembra 2006